

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἄπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεία Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaafl@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΛΔ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 1999	Β' Στάσις τῶν Χαιρετισμῶν Παρασκευὴ 10 Μαρτίου 2017 βράδυ	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης
--	--	---

Κάθαρσις τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος

«Χαῖρε, ἡ τῆς βαρβάρου λυτρουμένη θρησκείας·
χαῖρε, ἡ τοῦ βορβόρου ρυομένη τῶν ἔργων» (Ἀκάθ. ὕμν. Ι 4)

Ἄποψε, ἀγαπητοί μου, εἶνε ἡ δευτέρα Παρασκευὴ τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Ψάλλεται ἡ δευτέρα στάσις τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου, ποῦ εἶνε τὸ ἀριστούργημα τῆς βυζαντινῆς ποιήσεως καὶ περιλαμβάνει 144 «χαῖρε». Θέλω νὰ ἐρμηνεύσουμε τὸν χαιρετισμὸ ποῦ ἀκούσαμε στὴν ἀρχὴ τῆς ὁμιλίας. Γιατὶ ἐὰν στὴν ἐκκλησίᾳ δὲν ἐννοοῦμε αὐτὰ ποῦ λέγονται, «ἀντλοῦμεν εἰς πίθον Δαναῖδων», δὲν κάνουμε δηλαδὴ τίποτα.

Τί λέει λοιπὸν ὁ δίδυμος αὐτὸς χαιρετισμὸς; Ὅμιλεῖ περὶ «θρησκείας». Ἀκοῦμε «θρησκεία», ἀλλὰ τί εἶνε αὐτὴ ἡ «θρησκεία»;

Οἱ ἄπιστοι καὶ ἄθεοι λένε, ὅτι ἡ θρησκεία δὲν εἶνε κάτι πραγματικό· εἶνε μιὰ φανταστικὴ ἰδέα, ποῦ τὴ βρῆκαν τὰ ἱερατεῖα, οἱ παπᾶδες, γιὰ νὰ ἐκμεταλλεύονται τὸ λαό. Ἄλλοι λένε, ὅτι εἶνε ἓνα μορμολύκειο, ἓνας μπαμπούλας· ὅπως οἱ γαϊγιάδες ἀπειλοῦν τὰ μικρὰ παιδιὰ γιὰ νὰ κοιμηθοῦν, ἔτσι καὶ οἱ βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορες, λένε, χρησιμοποιοῦν τὴ θρησκεία γιὰ νὰ ἐκφοβίζουν τοὺς λαοὺς. Καὶ ἄλλοι, τὸ μαρξιστικὸ καθεστῶς, λένε, ὅτι ἡ θρησκεία εἶνε «τὸ ὄπιον τοῦ λαοῦ». Ἔτσι λένε.

Ἐμεῖς τί λέμε; Σᾶς ὁμιλῶ ὄχι ὡς ἐπίσκοπος ἀλλὰ σὰν κάποιος ποῦ ἀγαπᾷ τὴν ἐπιστήμη καὶ μελετᾷ. Σύμφωνα λοιπὸν μὲ τὰ πορίσματα μιᾶς νέας ἐπιστήμης, τῆς «ψυχολογίας τοῦ βάθους», ἡ θρησκεία εἶνε ἔμφυτη. Τί θὰ πῆ ἔμφυτη; Θὰ προσπαθῆσω νὰ τὸ ἐξηγήσω ἀπλᾶ, γιὰ νὰ μπορῆτε κ' ἐσεῖς νὰ δίνετε ἀπάντησι.

Ἐμφυτο θὰ πῆ, κάτι φυτεμένο ἐξ ἀρχῆς βαθεῖα στὸν ἄνθρωπο. **Τὸ ν' ἀγαπᾷ π.χ. ἡ μάνα τὸ παιδί της** εἶνε ἔμφυτο. Ὅπου νὰ πᾶς, ἡ μάνα, εἴτε ἀράπισσα εἶνε εἴτε κίτρινη εἴτε λευκὴ, εἴτε βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας εἶνε εἴτε ἀπλῆ γυναίκα τοῦ λαοῦ εἴτε μία τσιγγάνα, ἀγαπᾷ τὸ παιδί της. Ἔτσι ἔπλασε ὁ Θεὸς τὴ γυναῖκα.

Ἄν ὑποθέσουμε ὅτι βγαίνει μιὰ διαταγὴ καὶ λέει, «Οἱ γυναῖκες ἀπὸ αὔριο δὲν θ' ἀγαπᾶτε τὰ παιδιὰ σας», χίλιες τέτοιες διαταγές νὰ βγοῦν, ἀκόμα καὶ ἂν ἀπειλοῦν μὲ τιμωρίες, ἡ μάνα δὲν θὰ πάψη ν' ἀγαπᾷ τὸ παιδί της· αὐτὸ δὲν ξεριζώνεται. Ὅπως λοιπὸν ἡ ἀγάπη τῆς μάνας στὸ παιδί εἶνε ἔμφυτη, ἔτσι κι ἀκόμη περισσότερο ἡ ἀγάπη τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεό. Ἀδύνατον νὰ ξεριζωθῆ, ἐκτὸς ἂν ἀλλάξη ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου· ἔτσι τὸν ἔπλασε ὁ Θεός. Ἔχει λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος μιὰ ροπή πρὸς τὸ ὑπερκόσμιο κάλλος, πρὸς τὸν ὑπεράνω τοῦ οὐρανοῦ Κύριο, τὸν κυρίαρχο τοῦ παντός.

Καὶ τὸ φαινόμενο αὐτὸ εἶνε, παρακαλῶ, **παγκόσμιο καὶ ἀρχέγονο**. Ὅπου νὰ πᾶς, στὴν Ἀνατολή, στὴ Δύσι, στοὺς Ἑσκιμῶους τοῦ Βορείου Πόλου, στὴν Οὐγκάντα, στὶς πηγές τοῦ Νείλου, στὴ Μαδαγασκάρη, παντοῦ θὰ βρῆς ἴχνη θρησκείας. Κι ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα, ὅπως λέει ὁ Πλούταρχος, μπορεῖ νὰ βρῆς πόλεις χωρὶς τείχη, χωρὶς ἀρχηγό, χωρὶς κατοίκους, χωρὶς σχολεῖα καὶ θέατρα, ἀλλὰ δὲν θὰ γίνης ποτὲ θεατῆς «πόλεως ἀνιέρου καὶ ἀθέου» (ἐπιστ. πρὸς Κολώτ. XXXI, 4· Μιχ. Πατροῦ, Πόθεν καὶ διατί σ. 199). Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης συνοψίζει καὶ λέει ὅτι δὲν ὑπάρχει ἔθνος ἄθεο.

● Λόγω ὅμως τῆς φθορᾶς, ποῦ ἐπέφερε ἡ πτώσις στὴν ἁμαρτία, ὁ νοῦς σκοτίστηκε. Δὲν εἶνε τώρα ὁ ἄνθρωπος ὅπως ἦταν στὴν ἀρχή. Τὸ ἀνθρώπινο γένος ὑπέστη μεγάλη φθορά, καὶ στὰ εὐγενέστερα ἀκόμη αἰσθήματά του, μεταξὺ τῶν ὁποίων κορυφαῖο εἶνε τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα. Τί ἔπαθε δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος; Μένοντας χωρὶς τὴν καθοδήγησι τοῦ Θεοῦ, **θαμπώθηκε ἀπὸ τὸ μεγαλεῖο τῆς φύσεως**. Εἶδε λόγου χάριν ἓνα ποταμὸ μεγάλο νὰ τρέχη ὀρμητικὰ καὶ νὰ πλημμυρίζη κάμπους καὶ νὰ φέρνῃ καταστροφή, καὶ εἶπε· Ὁ ποταμὸς εἶνε θεός. Βλέποντας ἐπίσης τὸν ἥλιο νὰ φωτίζει, νὰ θερμαίνει, νὰ ζωογονῆ ἀπὸ ἰλιγγιώδη ἀπόστα-

σι, εἶπε· Ὁ ἥλιος εἶνε θεός. Βλέποντας τὴ νύχτα τὰ ἄστρα νὰ φωτίζουν στὸν οὐράνιο θόλο, εἶπε· Τὰ ἄστρα εἶνε θεός (νὰ ἡ ἀστρολογία, πού καὶ σήμερα ἔχει τόση διάδοσι). **Ἔτσι θεοποίησαν τὰ πάντα**· οἱ Αἰγύπτιοι (πού τοὺς ἀκούσαμε σήμερα στὸ ψηφίο Λάμδα), ἔφτασαν νὰ λατρεύουν ὡς θεοὺς τὶς γάτες, τὰ ποντίκια, τοὺς σκύλους, τὰ φίδια, ἀκόμη καὶ τὰ σκόρδα καὶ τὰ κρεμμύδια.

Τόσο πολὺ κατέπεσε τὸ θρησκευτικὸ ἐπίπεδο στοὺς ἀρχαίους, ὥστε καὶ οἱ εὐγενέστεροι λαοί, ὅπως οἱ **Ἕλληνες**, ὅπως δείχνει ἡ μυθολογία τους, φαντάστηκαν ἓνα πλῆθος θεῶν καὶ θεαινῶν πού εἶχαν τὰ ἀνάκτορά τους στὴν κορυφὴ τοῦ Ὀλύμπου. Ἀλλὰ οἱ θεοὶ αὐτοὶ ἦταν γεμάτοι ἐλαττώματα καὶ κακίες· ὁ Ζεὺς ἦταν ὁ προστάτης τῆς μοιχείας, ἡ Ἄφροδίτη προστάτις τῆς πορνείας (τὴ λάτρευαν σὲ ναὸ τῆς Κορίνθου ἀμαρτάνοντας μὲ ἰέρειες – πόρνες πού διέθεταν τὸ σῶμα τους ἀντὶ χρημάτων), ὁ Διόνυσος προστάτης τῆς μέθης, ὁ Ἑρμῆς προστάτης τοῦ ἐμπορίου καὶ τοῦ κέρδους (δηλαδὴ τῆς κλοπῆς), ὁ Ἄρης θεὸς τοῦ πολέμου κ.τ.λ.. Οἱ θεοὶ αὐτοὶ διέπρατταν ἐγκλήματα, γιὰ τὰ ὁποῖα, ἂν ἐπρόκειτο νὰ δικάστούν μὲ τὸ σημερινὸ δίκαιο, ὅπως εἶπε κάποιος σοφός, θὰ ἔπρεπε νὰ καταδικαστούν σὲ βαρύτερες ποινὲς γιὰ τὴ φαυλότητα καὶ τὰ ὄργιά τους. Τέτοιοι ἦταν οἱ θεοὶ τῆς εἰδωλολατρίας.

Ἐν τούτοις, σὰν σπίθα μέσα στὴ στάχτη αὐτῆ τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ζοῦσε μιὰ ἐλπίδα, τὴν ὁποία ἐξέφραζαν τραγικοὶ ποιηταὶ καὶ φιλόσοφοι· ὅτι μιὰ μέρα **θὰ ἔρθῃ ἓνας σωτήρας**, πού θὰ λυτρώσῃ τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸ σκοτάδι τῆς εἰδωλολατρίας. Καὶ πράγματι ἡ ἡμέρα αὐτὴ ἦρθε, ὅταν ὁ Χριστὸς παρὰ τὸ φρέαρ τῆς Συχάρ εἶπε στὴ Σαμαρείτιδα ὅτι *«πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν»* (Ἰω. 4,23).

● Ἐν τῷ μεταξύ *«ἡ βάρβαρος θρησκεία»* ὠδηγοῦσε καὶ σὲ *«βόρβορον τῶν ἔργων»* (Ἀκάθ. ὕμν. 14)· ἡ πτώσις καὶ διαφθορὰ τῆς θρησκείας ἔφερε καὶ τὴ **διαφθορὰ τῶν ἠθῶν**. Ἀπόδειξις εἶνε, ὅτι δὲν ὑπῆρχαν ἀνθρώπινα δικαιώματα οὔτε ἡ φημισμένη δημοκρατία τῶν Ἀθηνῶν. Τὴν ἐποχὴ τῆς δόξης, πού ἔχτιζαν Παρθενῶνες καὶ ἔστηναν ἀγάλματα, ὑπῆρχαν χίλιοι (1.000) ἐλεύθεροι καὶ πεντακόσες χιλιάδες (500.000) δούλοι - σκλάβοι πού τοὺς ὑπηρετοῦσαν· αὐτὴ ἦταν ἡ δημοκρατία τῶν ἀρχαίων προγόνων μας. Στὴ Σπάρτη τὸ παιδί δὲν εἶχε κανένα δικαίωμα· μποροῦσε ὁ πατέρας του νὰ τὸ ἀρπάξῃ καὶ νὰ τὸ ἐκσφενδονίσῃ στὸ βάραθρο τοῦ Ταυγέτου. Στὴ Ῥώμη οἱ πλούσιοι εἶχαν ἰχθυοτροφεῖα καὶ ἔτρεφαν τὰ ψάρια τους

μὲ σάρκες δούλων πού ἔσφαζαν, καὶ τὴ νύχτα φώτιζαν καίγοντας σὰν λαμπάδες ἀνθρώπους βουτηγμένους σὲ πίσσα. Στὴν Περσία προσέφεραν τὰ παιδιά τους θυσία στὸ χάλκινο ἀγαλμα τοῦ Βάαλ ἀφήνοντάς τα πάνω στὶς πυρακτωμένες παλάμες του ὅπως ἐμεῖς τὸ λιβάνι στὸ θυμιατό· καὶ γιὰ νὰ μὴν ἀκούγεται ὁ θρῆνος τῶν μανάδων, χτυποῦσαν τύμπανα δαιμονιωδῶς. Τέτοια ἀπίστευτη διαφθορὰ.

Αὐτά, ἀγαπητοί μου, σκέπτεται ὁ ἱερὸς ποιητῆς τοῦ Ἁκαθίστου ὕμνου· καὶ εὐχαριστεῖ τὸ Θεό, γιὰ τὴ ἦρθε ὁ Μεσσίας Χριστὸς, πού γεννήθηκε *«ἐκ Πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου»* (Σύμβ. πίστ. 3), καὶ λέει· *«Χαῖρε, Παναγία, πού μᾶς λύτρωσες ἀπὸ τὴ βάρβαρη θρησκεία· χαῖρε, Παναγία, πού (μὲ τὴ διδασκαλία, τὰ θαύματα καὶ τὴ θυσία τοῦ Υἱοῦ σου) μᾶς γλύτωσες ἀπὸ τὸ βόρβορον τῶν ἀκαθάρτων ἔργων»*. **Εὐχαριστοῦμε κ' ἐμεῖς τὴν Παναγία**, διότι γέννησε Ἐκεῖνον πού σάρωσε τὴν εἰδωλολατρία. Ὅταν ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἦρθε στὴν Ἀθήνα, τὰ ἀγάλματα ἦταν πιὸ πολλὰ ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἡ ψυχὴ του ἀγανακτοῦσε (*«παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ θεωροῦντι κατείδωλον οὔσαν τὴν πόλιν»* Πράξ. 17,16)· μετὰ ἀπὸ λίγο ὁμως τὸ κήρυγμά του γκρέμισε τὰ εἰδῶλα.

* * *

Τί νὰ ποῦμε τώρα, ἀδελφοί μου; Στὶς μέρες μας ὑπάρχει μιὰ κίνησι μὲ ὄνομα **ὀλυμπισμός**, πού θέλει νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ ἱστορικὸ μας ἔθνος στὴ θρησκεία τῶν θεῶν τοῦ Ὀλύμπου. Ἀλλὰ **πολλοὶ κι ἀπὸ τοὺς ἄλλους εἶνε εἰδωλολάτρες**. Ἀμφιβάλτετε; Θὰ σᾶς τὸ ἀποδείξω. Ποιὸς λέγεται εἰδωλολάτρης; Ὅποιος ἀντικαθιστᾷ τὸ Θεὸ μὲ κάτι ἄλλο. Ὅταν ἦμουν νεώτερος ἐργάστηκα ὡς δάσκαλος σ' ἓνα νησί, στὴν Ἴο. Ἐκεῖ ἦταν ἓνας πλούσιος Ἑλληνο-Αἰγύπτιος πού εἶχε ἓνα χαριτωμένο ἀγοράκι, τὸν Δημήτρη. Τότε ἐγὼ δίδασκα καὶ ἐρμήνευα τὴν ἐντολὴ *«Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδῶλον...»* (Ἐξ. 20,4)· ὅτι πάνω ἀπ' ὅλα εἶνε ὁ Χριστὸς κι ὅποιος λατρεύει κάτι ἄλλο, στὴν οὐσία εἶνε εἰδωλολάτρης. Τότε αὐτὸς μοῦ εἶπε χλευάζοντας· Ὅσο ἔχω ἐγὼ τὸ νυχάκι τοῦ παιδιοῦ μου, δὲν ἔχω τὸ Χριστό! Ἀκοῦτε; Ἄλλος θεοποιεῖ τὸ παιδί, ἄλλος τὸ σύζυγο ἢ τὴ σύζυγο, ἄλλος τὸ χρῆμα, ἄλλος τὸ σκύλο του κ.λπ.. Εἰδωλολάτρες τοῦ νῦν αἰῶνος. Γιατὶ ὑπάρχουν **εἰδωλολάτρες μετὰ Χριστόν**, ὅπως ὑπῆρχαν καὶ Χριστιανοὶ πρὸ Χριστοῦ.

Ὁ καθένας μας ἄς προσέξῃ καὶ μ' εὐγνωμοσύνη νὰ λέμε στὴν Παναγία· *«Χαῖρε, ἡ τῆς βαρβάρου λυτρουμένη θρησκείας· χαῖρε, ἡ τοῦ βορβόρου ῥυομένη τῶν ἔργων»*· ἀμήν.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**